

Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter

Malmö stad

Innehållsförteckning

Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter	3
Inledning.....	3
Syfte.....	3
Aktuell lagstiftning.....	3
Viktiga styrdokument i relation till föreliggande policy.....	5
Principer för arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter i Malmö stad	5
Organisation och ansvar.....	5
Revidering.....	5
Har du frågor om policyn?.....	6

Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter

Inledning

Syfte

Syftet med föreliggande policy är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning.

I Sverige utgörs de nationella minoriteterna av judar, samer, romer, tornedalingar och sverigefinnar. Samer är också Sveriges urfolk. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, samiska, romani chib, meänkieli och finska. I Malmö stad finns samtliga fem nationella minoritetsgrupper representerade, dock i varierande utsträckning.

Aktuell lagstiftning

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter utgör ett centralt styrdokument när det gäller insatser kopplade till nationella minoritetsgrupper. I ramkonventionen framgår tydligt att skyddandet av de nationella minoriteternas rättigheter ska betraktas som en viktig beståndsdel i det skyddsnät som kringgärdar de internationella mänskliga rättigheterna. I ramkonventionen poängteras vidare varje individs rätt till att inte bli diskriminerad på grund av sin minoritetsstatus samt att staten "åtar sig att tillförsäkra personer som tillhör en nationell minoritet rätt till likhet inför lagen och till lika skydd av lagen. I detta hänseende skall all diskriminering på grundval av tillhörighet till en nationell minoritet vara förbjuden" (Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter, artikel 4).

År 2000 utsågs minoritetspolitiken till specifikt politikområde i Sverige. Politikområdet infördes i samband med att Sverige ratificerade Europarådets konvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Under 2009 lades en ny minoritetspolitisk strategi fram av regeringen med fokus på bevarande av minoritetsspråken, förstärkning av de nationella minoriteternas inflytande och aktivt arbete för att motverka utsatthet och diskriminering. I januari 2010 trädde en ny lag gällande de nationella minoriteterna och minoritetsspråk (2009:724) i kraft i Sverige. Den nya lagen medförde bland annat en tydlig förstärkning av de nationella minoriteternas språk. Myndigheternas ansvar förtydligades och de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande utökades.

2019 förstärktes lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk och de nya bestämmelserna innebär bland annat att hela eller en väsentlig del av verksamheten inom äldreomsorgen och inom förskolan nu ska kunna ges på minoritetsspråk. Kraven gäller främst minoritetsspråken finska, meänkieli och samiska i förvaltningsområden, men det infördes även stärkta möjligheter att få äldreomsorg på jiddisch och romani chib. Malmö stad ska informera den som ansöker om förskoleplats och bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad på minoritetsspråk. Lagförstärkningen inne-

bär också lagkrav på att kommuner och landsting ska sätta upp mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete, samt ett förtydligande av kommunens informationsskyldighet om de nationella minoriteternas rättigheter.

I lagstiftningen finns ett grundskydd som beskriver ett antal aspekter som varje förvaltningsmyndighet ska följa i fråga om att upprätthålla de nationella minoriteternas rättigheter.

Informationsspridning utgör en av dessa aspekter. Det innebär att information ska delges av förvaltningsmyndigheterna gällande de nationella minoriteterna och deras rättigheter. Vidare har förvaltningsmyndigheterna även ansvar för att *såväl skydda som främja de nationella minoritetsspråken*, framför allt genom synliggörande av dessa språk.

Förvaltningsmyndigheterna har även till uppgift att främja möjligheterna för de nationella minoriteterna att *bibehålla och utveckla sin kultur*. I grundskyddet poängteras även att *utvecklingen av barns kulturella identitet* ska främjas, med särskilt fokus på barns användning av det egna minoritetsspråket. Möjligheterna till *utökat inflytande* för de nationella minoriteterna gällande frågor som berör dem ska också stimuleras av förvaltningsmyndigheterna. Samråd med de nationella minoriteterna i dessa frågor ska därför enligt lagstiftningen främjas av förvaltningsmyndigheterna så långt som det är möjligt. Samråd ska enligt lagen ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande. Malmö stad definierar tillsammans med respektive nationell minoritet formerna för strukturerad dialog genom samråd. Malmö stad ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem i egenskap av nationell minoritet och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.

Tre av de nationella minoriteternas språk – samiska, finska och meänkieli - innehar ett förstärkt skydd i lag. Det förstärkta skyddet synliggörs genom att personer tillhörande den samiska, sverigefinska eller tornedalska minoriteten har rätt att, inom särskilda förvaltningsområden, använda samiska, finskan eller meänkieli i muntlig och skriftlig kontakt med förvaltningsmyndigheter och domstolar. Rätt till plats i förskoleverksamhet som bedrivs på något av språken regleras också av lagen samt rätt till äldreomsorg där omvårdnaden sker av personal med kunskap i något av de tre språken (och som är aktuellt för den enskilde individen). I klartext innebär det att den kommun som ingår i förvaltningsområde åtar sig att erbjuda förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller till väsentlig del på minoritetsspråket om det begärs av den enskilde individen tillhörande den nationella minoritet vars språk omfattas av förvaltningsområdet. Statsbidrag utgår till de kommuner som åtar sig uppdraget att utgöra förvaltningsområde för något av de tre aktuella minoritetsspråken. Den förstärkta minoritetslagstiftningen ger även rätt till äldreomsorg på minoritetsspråk utanför förvaltningsområdena, vilket ger äldre rätt till äldreomsorg på jiddisch och romani chib om det finns personal som talar språket. Malmö stad ska också beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Malmö stad ska informera den som ansöker om förskoleplats och bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad på minoritetsspråk.

Viktiga styrdokument i relation till föreliggande policy

I artikel 1 i Europarådets ramkonvention slås fast att ”skyddet av nationella minoriteter och av de rättigheter och friheter som tillkommer personer som tillhör dessa minoriteter utgör en integrerad del av det internationella skyddet av mänskliga rättigheter “. De nationella minoriteternas rättigheter bör därför sättas in i den kontext som utgörs av det internationella regelverk som kringgärdar de mänskliga rättigheterna.

I september 2010 antog kommunfullmäktige i Malmö en handlingsplan mot diskriminering. I handlingsplanen lyftes människors lika värde fram som en av de centrala grundvalarna inom de demokratiska strukturerna. Handlingsplanen syftade till att ”synliggöra och motverka diskriminering och främja mänskliga rättigheter och likabehandling” (Handlingsplan mot diskriminering, 2010:1). En strategisk utvecklingsplan mot diskriminering antogs därefter 2014. Planen togs fram som ett stöd för Malmö stads antidiskrimineringsarbete på samhälls-, verksamhets- och arbetsgivarnivå.

Föreliggande policy inriktad på Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utgör en viktig del i Malmö stads arbete med att stödja de mänskliga rättigheterna och ska därigenom även ses som ett viktigt komplement till den av Malmö stad tidigare antagna strategisk utvecklingsplan mot diskriminering.

Principer för arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter i Malmö stad

- Policyn omfattar alla människor bosatta i Malmö samt förvaltningar och verksamheter i Malmö stad.
- Malmö stad ska aktivt arbeta med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter i Malmö utifrån rådande lagstiftning (lag 2009:724).
- Arbetet bör genomföras i nära dialog och samråd med de nationella minoriteterna, utgå från de nationella minoriteternas behov samt präglas av ömsesidig respekt.
- Policyn ska vid behov kompletteras med särskilda program eller handlingsplaner för respektive nationell minoritetsgrupp. Dessa ska tas fram i samråd med de nationella minoritetsgrupperna. Ansvar för framtagande av handlingsplan för den romska minoriteten åligger kulturnämnden. Ansvar för framtagande av program för övriga nationella minoriteter åligger kommunstyrelsen.

Organisation och ansvar

Samtliga nämnder och förvaltningar i Malmö stad har ansvar för att upprätthålla de principer som policyn avser och ta fram konkreta mål och åtaganden i relation till denna. Kommunstyrelsen har övergripande ansvar för att följa upp att policyns riktlinjer upprätthålls och att, i nära dialog med de nationella minoriteterna, tillse att policyn genomförs i relation till beslutat förslag. Kulturnämnden har ansvar för att följa upp policyn avseende den romska minoriteten.

Revidering

Översyn av policyn ska ske av ansvarig nämnd i slutet av varje mandatperiod för att se om det finns behov att revidera policyn. Detta, samt eventuell revidering, görs i samråd med de nationella minoriteterna och i dialog med kulturnämnden.

Har du frågor om policyn?

Om du har frågor kring policyn för Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter, kontakta:

Stadskontoret

Tel: 040-34 10 00

Om du har frågor kring policyn gällande Malmö stads arbete med att tillgodose den nationella minoriteten romers rättigheter, kontakta:

Kulturförvaltningen

Tel: 040-34 10 00